

JUDr. Milan Princ (25. 10. 1926 – 15. 4. 2016)

Když v loňském roce připomínal Archeologický ústav AV ČR v Praze, v. v. i., sté výročí svého založení, vzpomínal také na řadu lidí, kteří s ním v onom století spojili svůj život. Čestné místo mezi nimi zaujímal JUDr. Milan Princ. Jeho životní cesta začala v Bratislavě, kde se 25. října 1926 narodil a kde pracoval jako státní úředník jeho otec – legionář. Jako mnoho dalších českých rodin i Princovi opustili Slovensko při rozpadu republiky v roce 1939 a přestěhovali se do Čech. Milan Princ poté absolvoval mělnické gymnázium a po válce vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze (absolutorium v roce 1952). Nebyla to přímá cesta, vedla přes službu u PTP a práci v dolech a doprovázelo

ji těžké onemocnění. V letech 1952–1953 byla založena Československá akademie věd, v jejímž ústředí byl krátce zaměstnán. Na tuto etapu často vzpomínala dr. Anežka Merhautová, která se tehdy s Milanem Princem setkávala v Ústavu pro dějiny umění ČSAV. Odtud jej v roce 1955 pozval ke spolupráci prof. Jaroslav Böhm, v té době ředitel Archeologického ústavu ČSAV a také zástupce prezidenta ČSAV, který mohl Princovy schopnosti posoudit zblízka. S archeologií vždy souvisely otázky právních vztahů a památkové péče, což byly oblasti, v nichž byla spolupráce Milana Prince velmi účinná. Navíc vždy inklinoval k humanitním, zejména historickým vědám a k archeologii samotné. Profesor Böhm tyto jeho schopnosti a vlohy využil a přijal jej jako vedoucího hospodářské správy ústavu. Tuto funkci Milan Princ vykonával do roku 1963, kdy přešel do oddělení archeologie středověku, což znamenalo jeho definitivní obrat k archeologii. Tehdejší ředitel Archeologického ústavu prof. Jan Filip mu proto nabídl možnost archeologii vystudovat. Externí studium tohoto oboru v roce 1968 úspěšně absolvoval a získal tak druhou profesi, což charakterizovalo jeho spolupráci s ústavem až do emeritury v roce 1998. Určující bylo, že pod vlivem prof. Filipa si zvolil jako své specializační téma dobu laténskou, ale díky své právnické profesi se stále více zapojoval také do oblasti péče o archeologické památky. Po ukončení studia převzal v ústavu referát ochrany archeologických památek, ale zůstal zapojen do výzkumných aktivit pracoviště, zejména na Závisti u Zbraslavi, v Sezimově Ústí, na Chvojně u Benešova, v Kaníně u Poděbrad a jinde. Toto jeho rozkročení mezi problematiku péče o archeologické památky a vlastní archeologický výzkum jej charakterizovalo po celou dobu aktivního působení a zanechalo v archeologii významné stopy. Na začátku 70. let zahájil svůj vlastní rozsáhlý výzkum keltského oppida Hradiště v Českých Lhotic, jehož výsledky publikoval v řadě studií; v jeho bibliografii ovšem figurují i další témata, jako zpracování výzkumu laténské železárny ve Mšeci u Nového Strašecí nebo laténské hrnčířské pece v Brčekolech na Chrudimsku.

Čtenáři časopisu *Archaeologia historica* se na tomto místě jistě mohou ptát, proč se vzpomínka na Milana Prince, specialisty na dobu protohistorickou, dostala na tyto stránky. Odpověď je snadná. Kromě toho, že určitou dobu pracoval v oddělení (a oblasti) archeologie středověku Archeologického ústavu, se stal nesmírně zasloužilým bojovníkem za ochranu a záchranu archeologického kulturního dědictví, jehož velice podstatná část byla a je spjata právě s obdobím středověku. Milan Princ byl s památkovou péčí spojen velmi těsně a komplikovaně. Kromě náročné agendy, která souvisela přímo s kompetencemi Archeologického ústavu, byl zapojen do řady dalších institucionálních rovin archeologie. Na jednom z předních míst stojí jeho práce v Pražské archeologické komisi, která byla založena v roce 1969. Právě zde se precizovaly principy a praxe záchranných výzkumů financovaných na základě smluv s investory akcí, které

nutnost výzkumů vyvolávaly. A právě zde se formulovaly principy ochrany archeologických lokalit, které se uplatňovaly i mimo Prahu a které Milan Princ úspěšně prosazoval jako člen Ústřední hodnotitelské komise MK ČSR, problémové komise Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody v Praze nebo v památkové sekci RVHP. Své mimořádné zkušenosti uplatnil také například při práci na památkovém zákonu č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který v novelizované podobě (č. 142/2012) reguluje oblast péče o památky (i archeologické) dodnes. V této souvislosti vypracoval obrovské množství posudků, dobrozdání a zejména rozsáhlých podkladů potřebných pro řízení o vyhlášení různých stupňů ochrany archeologických lokalit, zejména archeologických rezervací a národních kulturních památek. Figuruje mezi nimi opět řada středověkých památek, jako Levý Hradec, Kouřim, Libice nad Cidlinou, hrad Přimda aj. Znovu je třeba v této souvislosti vyzdvihnout, že většina těchto akcí byla zároveň prošlapáváním cest pro praxi, která je dnes zcela samozřejmá, ale pro niž bylo třeba vybudovat účinnou argumentaci „neprůstřednou“ odborně i právně. Na toto Milanovo působení mám řadu osobních vzpomínek, na jeho fundovanost a připravenost pro nejrůznější komplikovaná jednání, pro něž byl vždy vynikajícím partnerem. Když se v 90. letech 20. století vytvářel zcela nový právní a společenský rámec péče o památky, byl vždy se vši svou vehemencí a svými schopnostmi připraven vyrazit na památkářské kolbiště a získával zde i v očích těch, kterých se ochrana archeologických památek týkala a omezovala je, uznání a respekt. V galerii těch zasloužilých, kteří s Archeologickým ústavem Akademie věd České republiky (původně ČSAV) rozvíjeli obor i jeho společenské zajištění, má a bude mít JUDr. Milan Princ čestné místo.

Petr Sommer

Bibliografii prací Milana Prince publikovali Bořivoj Nechvátal a Lada Šlesingerová ve Zprávách památkové péče 76, 2016, s. 555–556.

